

Kepenų ir tulžies pūslės ligų gydymas natūraliais preparatais

JURGITA KNAŠIENĖ, KMU Geriatrijos klinika

Riebus maistas, nereguliari mityba, persivalgymas, alkoholio vartojimas skatina įvairius virškinamojo trakto negalavimus. Kepenų, tulžies pūslės, kasos ligoms kelių padeda užkirsti sveiką mityba bei natūralūs preparatai, atstantys pažeistų organų funkciją. Tokios paprastos priemonės palankiai veiks ir kitas organizmo funkcijas – žarnyno veiklą bei riebalų ir angliavandenių apykaitą, o kartu lems gerą savijautą.

Kepenys – organizmo laboratorija

Kepenų funkcijos organizme labai svarbios ir įvairios:

- dalyvauja aminorūgščių sintezėje ir apykaitoje;
- dalyvauja riebalų apykaitoje;
- kepenyse iš gliukozės susidaro glikogenas, sintetinami vitaminai A, D, kaupiasi vit. K, B₁₂, PP;
- dalyvauja vandens, geležies, vario ir kitų medžiagų apykaitoje;
- neutralizuoja virškinimo metu susidariusias medžiagas;
- yra kraujo rezervuaras;
- gamina ir išskiria tulžį.

Kepenų pažeidimai

Lėtinės kepenų ligos – tai kepenų uždegimas, kaip antai: hepatitas – virusinis, alkoholinis, toksinis, autoimuninis, kriptogeninis, kepenų cirozė, hepatozė. Itin pavojingi hepatitas A ir B, kadangi jie gali komplikuotis kepenų ciroze ir kepenų funkcijos nepakankamumu.

Hepatitas B. Apie 2–7 proc. gyventojų yra hepatito B viruso (HBV) nešiotojai. 45 proc. HBV perduodamas heteroseksualinių santykių metu, 21 proc. – naudojant intraveninius narkotikus, 15 proc. – homoseksualių santykių metu, 3 proc. – buitinio kontakto, 1 proc. – profesinio medicinos darbuotojų kontakto, kraujo transfuzijos, perinataliniu būdu (motina – vaisiui) ir 31 proc. atvejų priežastis yra nežinoma.

Hepatitas C. Hepatito C viruso (HCV) nešiotojai yra apie 3 proc. gyventojų. HCV per-

duodamas naudojant intraveninius narkotikus 60–80 proc., perpilant kraują – 1 proc., lytiniu keliu – 20 proc., perinataliai – 5 proc., gydymo įstaigose, buitinio kontakto metu ir kt. – 0–10 proc. atvejų.

Apie 90 proc. HBV užsikrėtusių suaugusiųjų pasveiksta savaime, o užsikrėtusiųjų HCV – tik 20–30 proc. HCV infekcija labiau linkusi virsti lėtine, išlikti žmogaus organizme. Užsikrėsti hepatito B virusu yra lengviau. Lietuvoje yra apie 60 000 šia infekcija sirgusių asmenų, apie 30 000 – nešiotojai. Ar HBV virs lėtine, priklauso nuo amžiaus – juo mažesnis kūdikis užsikrės, juo didesnė lėtinės eigos tikimybė. Todėl visi naujagimiai nuo 1998 m. pirmąją parą nuo gimimo skiepijami nuo HBV. Antrą kartą vaikai skiepijami 12 metų amžiaus. Vakcina yra labai efektyvi, ir skiepytis nevėlu bet kuriame amžiuje, ypač žmonėms, kuriems rizika užsikrėsti yra didesnė, kaip antai: medikams, pacientams, kuriems atliekamos hemodializės, ir pan. Vakcinas nuo HCV kol kas nėra.

30–50 proc. kepenų ligų sukeltos alkoholio. Piktnaudžiavimas alkoholiu sukelia alkoholinį hepatitą. Toksiškumo riba vyrams – 40 g, moterims – 20 g alkoholio per dieną.

Kepenys gali pažeisti ir kasdien vartojami vaistai: paracetamolis, alprazolamas, diazepamai, tetraciklinai, oksacilinas, cefalosporinai, flukonazolis, ketokonazolis, indometacinas, nimesulidas, anaboliniai steroidai ir kontraceptikai, etambutolia, rifampicinas, kai kurios vaistažolės. Vaistai gali sukelti ūminį ir lėtinį hepatitą, kepenų funkcijos nepakankamumą, cholestazinį sindromą.

Kepenų cirozė – galutinė patologinio proceso grandis, pasireiškianti kepenų parenchimos fibroze, jungiamojo (randinio) audinio susidarymu.

Kepenų suriebėjimas. Riebalų kaupimasis kepenyse – tai patologinė būklė, vadinama hepatosteatoze, kuri savo ruožtu gali progresuoti ir išsivystyti steatohepatitas – kepenų uždegimas, sukeltas jų suriebėjimo.

Kepenų ligų prognozė gali būti labai įvairi. Ji priklauso nuo ligą sukėlusių priežasčių, sergančiojo ypatybių, aplinkos veiksnių bei tinkamo ir laiku pradėto gydymo.

Tulžies pūslės ir latakų ligos

Tulžies pūslė organizme atlieka šias funkcijas:

- aktyvina kasos fermentus;
- dalyvauja virškinime (riebalų);
- aktyvina vitaminų A, D, E, K rezorbciją;
- skatina žarnyno peristaltiką;
- šalina iš organizmo hormonų apykaitos produktus, šlapalą, bilirubiną, kai kurias toksines medžiagas.

Tulžies pūslės uždegimas (cholecistitas) – tai ūminis arba lėtinis bakterijų sukeltas uždegimas, kuriam progresuojant tulžies pūslėje susikaupia pūlių, ji gangrenuoja ar prakiūra. Tulžies pūslės uždegimą sukelia bakterijos, dažniausiai – *Esherichia coli*, enterokokai, klebsielės, *Clostridium perfringens*, streptokokai, stafilokokai. Beveik visuomet cholecistitas išsivysto tulžies pūslės akmenlige sergantiems žmonėms. Akmenys sutrikdo normalų tulžies nutekėjimą iš pūslės, tulžies pūslės kraujotaką ir sukelia nekrozinis pokyčius. Taip sudaromos palankios sąlygos prasidėti bakteriniam uždegimui. Retesniais atvejais tulžies uždegimas kyla nesant akmenligės – po operacijų, nudegimų, pilvo traumų, dėl sepsio, sergant vidurių šiltine, brucelioze, leptospiroze. Jei tulžies pūslės uždegimas nesunkus, tinkamai gydant skausmas, karščiavimas per kelias dienas išnyksta. Sergant sunkiu tulžies pūslės uždegimu, ypač jei atsiranda komplikacijų, gydymas gali užtrukti iki kelių savaičių. Lėtiniam cholecistitui būdingi pasikartojantys paūmėjimai.

Kartais įstrigęs akmuo prakiurdo ne tik tulžies pūslę, bet ir šalia esančią žarną, patenka į žarnyną ir sukelia jo nepraeinamumą. Aklinai tulžies pūslės lataką užkimšęs akmuo sutrikdo tulžies nutekėjimą, todėl tulžis ir uždegiminis skystis kaupiasi tulžies pūslėje, ji didėja, tempiasi – vystosi tulžies pūslės vandenė arba empiema (kai susikaupia pūlių). Ilgą laiką sergant lėtiniu tulžies

pūslės uždegimu, didėja rizika susirgti tulžies pūslės vėžiu.

Tulžies pūslės akmenligė. Tulžies pūslės akmenų formavimuisi įtakos turi amžius (su amžiumi rizika didėja), lytis ir hormonai (dažniau serga vaisingo amžiaus moterys, taip pat vartojančios estrogenų, nėščiosios), medžiagų apykaitos sutrikimas (nutukimas, mioksedema, cukrinis diabetas), mityba (badavimas, daug cholesterolio ir mažai skaidulų turinčio maisto vartojimas, parenterinis maitinimas (kai dėl sunkios būklės neįmanomas normalus maitinimas ir skiriama maitinamųjų mišinių į veną), padidėjęs eritrocitų irimas (hemolizė), lėtinės kepenų ir tulžies pūslės ligos, klubinės žarnos pašalinimas ir ligos (pvz., Krono liga), paveldimumas. Dėl šių priežasčių didėja tulžies klampumas, sutrinka jos rūgščių apykaita ir motorika, tulžis ilgiau užsilaiko pūslėje, iškrenta į nuosėdas, kurių daugėjant susidaro akmenų. Akmenys gali būti bilirubininiai (gana retai, pvz., esant hemolizei), cholesteroliniai ir mišrūs (dažniausiai), nevienodo dydžio. Skausmus dažniausiai sukelia smulkūs akmenukai. Akmenligės priepuoliai kartojasi labai įvairiai – nuo vienintelio epizodo iki labai dažnų priepuolių. Skausmo priepuolis gali trukti iki kelių valandų, paprastai skiriant vaistų gana greitai praeina. Įstrigus latakuose akmeniui, neišvengiamai vystosi komplikacijos, tuomet būtina operuoti. Jei akmenys pašalinami, tačiau išlieka jų susidarymą skatinančių priežasčių, jie gali formuotis iš naujo.

Lėtinis pankreatitas

Tai lėtinė uždegiminė kasos liga, pasireiškianti negrįžtama parenchimos destrukcija ir progresuojančia fibroze, dėl kurios prasideda kasos egzokrininės ir endokrininės funkcijos nepakankamumas. Labai dažna pankreatito priežastis – nesaikingas alkoholio vartojimas.

Profilaktikos priemonės

Esant virškinamojo trakto negalavimams svarbu ne tik laiku pradėti ir tinkamai gydytis, bet ir įprasti taisyklingai valgyti. Viskas, ką suvalgome, pasiekia kepenis – pagrindinį organą, reguliuojantį medžiagų apykaitą, dalyvaujantį šalinant toksines medžiagas, bei kitas virškinamojo trakto dalis. Reikia stengtis pasirinkti tokį maistą, kuris suteiktų malonumo ir duotų kuo daugiau naudos organizmui.

Padedą natūralūs preparatai

Galstena yra homeopatinių veikliųjų medžiagų, papildančių vieną kitos poveikį, derinys, kurio sudėtyje yra vaistažolių ir kitų natūralių medžiagų. Visos sudedamosios preparato dalys plečia jo veikimą, užtikrina vartojimo saugumą ir supaprastina gydymą. *Galstena* vartojimo paskirtis: kepenų ir tulžies pūslės ligos, virškinimo sutrikimai dėl nepakankamos kepenų veiklos, kasos ligos.

Kaip veikia

Farmakodinaminis Galstena poveikis:

- saugo kepenis (hepatoprotekcija);
- atpalaiduoja spazmus (spazmolitikas);
- priešūždegiminis;
- choleretiko-cholekinetinis;
- gydo dispepsiją;
- malšina skausmą (analgetikas).

Gydymo šiuo homeopatinio preparatu kursas – 2–3 savaitės, esant tulžies latakų motorikos sutrikimui, ir 2–3 mėnesiai, kai yra lėtinis kepenų uždegimas, hepatozė, cirozė, lėtinis kasos, tulžies pūslės ir latakų uždegimas, akmenligė, būklė po tulžies pūslės operacijos.

Galstena nuo kitų preparatų skiriasi tuo, jog kompleksiskai veikia kepenis ir tulžies pūslę, neturi kontraindikacijų ir šalutinio poveikio, jį galima vartoti su kitais vaistais ir gydymo metodais. Dėl lašų formos homeopatinis preparatas visiškai pasisavinamas bei greičiau veikia.